

Penggunaan Pusat Sumber Sekolah (PSS) Dalam Kalangan Guru-Guru Sekolah Menengah Daerah Kota Tinggi, Johor.

Abdul Razak Bin Idris & Norhafizah Melijat

Fakulti Pendidikan

Universiti Teknologi Malaysia

Abstrak : Kajian ini dijalankan untuk mengetahui penggunaan Pusat Sumber Sekolah (PSS) dalam kalangan guru-guru di sekolah menengah Daerah Kota Tinggi, Johor. Kajian ini juga meninjau faktor-faktor yang mempengaruhi penggunaan PSS dalam kalangan guru-guru di sekolah menengah, pandangan guru-guru tentang keberkesanan penggunaan PSS terhadap pencapaian akademik pelajar serta pandangan guru-guru terhadap peranan Guru Perpustakaan dan Media di sekolah menengah. Kajian dijalankan ke atas semua guru-guru sahaja tidak termasuk pihak pentadbir sekolah dan guru media. Dalam kajian ini, soal selidik telah diedarkan kepada responden yang terdiri daripada semua guru (300 orang) dari lima buah sekolah yang dipilih secara rawak. Nilai alpha yang diperolehi ialah 0.8680. Frekuensi iaitu nilai peratusan telah digunakan dalam penganalisan data. Dapatan kajian pada keseluruhannya menunjukkan guru-guru menggunakan PSS. Dari aspek corak penggunaan PSS didapati guru-guru menggunakan PSS untuk pelbagai tujuan yang dapat memanfaatkan guru dan pelajar. Terdapat beberapa faktor yang mempengaruhi penggunaan PSS dan 81.6% guru-guru berpendapat bahawa penggunaan PSS memberi kesan terhadap pencapaian akademik pelajar. Sebanyak 69.2% guru-guru berpendapat bahawa peranan guru Perpustakaan dan Guru Media turut memberi sumbangan dan meningkatkan potensi penggunaan PSS.

Katakunci : pusat sumber sekolah (PSS), guru

Pengenalan

Perubahan dalam bidang pendidikan masa kini jelas mencerminkan betapa pentingnya penguasaan ilmu pengetahuan bagi melahirkan generasi yang stabil dari pelbagai aspek. Perubahan ini dapat dirasai oleh pelbagai pihak yang berkaitan dengan pendidikan. Pusat Sumber Sekolah (PSS) tidak terkecuali malah menjadi faktor dan pemangkin kepada perubahan ini. Ini jelas menunjukkan bahawa sekolah merupakan tempat bagi melahirkan pelajar-pelajar yang berilmu pengetahuan serta seimbang dari segi intelek, rohani, emosi dan jasmani.

Suatu perubahan yang positif perlu dilakukan oleh pihak sekolah. Perubahan demi perubahan dalam pengurusan dan memperkembangkan lagi Pusat Sumber Sekolah telah diatur untuk membantu melahirkan pelajar yang cemerlang. Menurut Pengarah Bahagian Teknologi Pendidikan (BTP), Kementerian Pelajaran, Datuk Yusoff Harun semasa berucap pada majlis perasmian Anugerah Pusat Sumber Sekolah (PSS) Cemerlang Peringkat Kebangsaan 2006, koleksi bahan dipilih akan mempengaruhi penggunaan dan impaknya. Bahan berkenaan perlu ada kaitan dengan pengajaran dan pembelajaran di sekolah dan diperkembangkan secara terancang bagi menggalakkan penggunaan, pemikiran kreatif serta inovatif pelajar.

Kewujudan Pusat Sumber Sekolah telah mendorong guru-guru untuk melengkapkan diri dengan kemahiran serta ilmu pengetahuan yang secukupnya mengenai Pusat Sumber Sekolah. Menurut Timbalan Perdana Menteri, Datuk Seri Najib Razak semasa merasmikan persidangan Antarabangsa Sekolah Bestari di Kuala Lumpur, sewajarnya semua kakitangan sekolah dan pentadbir diberi latihan dan pendedahan secukupnya, sekurang-kurangnya dapat menggunakan

aplikasi asas, seperti e-mel, pemproses perkataan dan pelayar internet (Berita Harian, 16 April 2007).

Sehubungan dengan itu, kecemerlangan sesebuah Pusat Sumber Sekolah merupakan tanggungjawab bersama dan agar dapat melahirkan generasi yang lebih Cemerlang, Gemilang dan Terbilang pada masa hadapan.

Penyataan Masalah

Berdasarkan latar belakang masalah yang telah nyatakan, penulis ingin membuat kajian tentang penggunaan Pusat Sumber Sekolah (PSS) dalam kalangan guru-guru di sekolah menengah. Kajian ini juga ingin mengetahui faktor-faktor yang mempengaruhi penggunaan PSS dalam kalangan guru-guru serta mengenalpasti kesan penggunaan PSS. Selain daripada itu, kajian ini juga dijalankan untuk mengetahui pandangan guru-guru di sekolah menengah terhadap peranan Guru Perpustakaan dan Media Sekolah (Guru Penyelaras Pusat Sumber Sekolah).

Objektif Kajian

Objektif kajian ini adalah untuk:

- i. Menenalpasti corak penggunaan Pusat Sumber Sekolah dalam kalangan guru-guru di sekolah menengah.
- ii. Menenalpasti faktor-faktor yang mempengaruhi penggunaan Pusat Sumber Sekolah dalam kalangan guru-guru di sekolah menengah.
- iii. Menenalpasti kesan-kesan penggunaan Pusat Sumber Sekolah terhadap pencapaian akademik pelajar daripada pandangan guru-guru.
- iv. Menenalpasti pandangan guru-guru di sekolah menengah terhadap peranan Guru Perpustakaan dan Media Sekolah (Guru Penyelaras Pusat Sumber Sekolah).

Kepentingan Kajian

Kajian ini adalah diharap dapat menenalpasti penggunaan Pusat Sumber Sekolah (PSS) dalam kalangan guru-guru di sekolah menengah. Dapatan daripada kajian ini adalah untuk:

- i. membantu memberi infomasi kepada pihak sekolah dan pihak Kementerian Pelajaran Malaysia untuk menyusun dan merancang perubahan yang berkesan untuk membantu meningkatkan penggunaan PSS dalam kalangan guru-guru di sekolah menengah.
- ii. memberi kesedaran kepada guru-guru mengenai peranan dan fungsi sesebuah Pusat Sumber Sekolah.
- iii. membantu memberi maklumat tentang keberkesanan perubahan yang telah dilakukan terhadap Pusat Sumber Sekolah.

Reka Bentuk Kajian

Reka bentuk kajian yang dijalankan adalah suatu tinjauan yang menggunakan soal selidik untuk memperolehi maklumat. Menurut Nor'azian (1995), kaedah ini merupakan kaedah yang berkesan untuk memperolehi maklumat daripada sampel selain daripada melakukan pemerhatian tingkah laku sampel. Soal selidik digunakan sebagai alat kajian adalah kerana ia merupakan suatu instrumen yang sering digunakan dan soalan yang diberikan merupakan piawai dan serupa untuk semua sampel. Dengan itu, ia dapat meningkatkan ketetapan dan kebenaran tindak balas sampel terhadap ransangan soalan yang diberikan.

Sampel Kajian

Di dalam kajian ini, penyelidik menggunakan kaedah persampelan rawak Kelompok mudah. Oleh yang demikian, penyelidik telah memilih secara rawak guru-guru di lima buah sekolah menengah di sekitar Daerah Kota Tinggi, Johor sebagai sampel kajian. Penyelidik memilih guru-guru sekolah menengah sebagai sampel kerana guru-guru merupakan pendidik yang menentukan corak sesuatu proses pengajaran dan pembelajaran di sesebuah sekolah. Sampel adalah terdiri daripada 300 orang guru.

Penyelidik memilih sekolah menengah sebagai tempat melakukan kajian kerana ianya bersesuaian dengan tajuk kajian iaitu “ Penggunaan Pusat Sumber Sekolah Dalam Kalangan Guru-Guru Sekolah Menengah Daerah Kota Tinggi, Johor”. Selain daripada itu, penyelidik memilih tempat kajian kerana sekolah menengah mempunyai Pusat Sumber Sekolah yang lengkap dan mempunyai Guru Penyelaras Pusat Sumber Sekolah yang telah dilantik khas untuk menguruskan Pusat Sumber Sekolah.

Instrumen Kajian

Di dalam kajian ini, penyelidik memilih untuk menggunakan soal selidik (Lampiran A) sebagai instrumen atau alat untuk mendapatkan respon daripada responden. Soal selidik ini terdiri daripada dua bahagian iaitu Bahagian A dan Bahagian B. Bahagian A merupakan soalan yang berkaitan latar belakang guru manakala Bahagian B pula akan menjawab persoalan kajian yang dijalankan. Item dibina berdasarkan maklumat yang diperolehi daripada beberapa sumber rujukan. Pecahan dan bilangan soalan adalah sebagaimana yang ditunjukkan di dalam jadual 1.

Jadual 1 : Taburan Item Soal Selidik Mengikut Aspek Kajian

Perkara	Nombor Item	Jumlah
Bahagian A		
Latar belakang guru	1,2,3,4,5,6,7,8	8
Bahagian B		
Corak penggunaan PSS	1,2,3,4,5,6,7	7
Faktor penggunaan PSS	8,9,10,11,12,13,29,30	8
Kesan penggunaan PSS	14,15,16,17,18,19	6
Peranan Guru Penyelaras PSS	20,21,22,23,24,25,26,27,28	9
Jumlah		38

Dalam Bahagian B soal selidik akan menggunakan skala Likert. Ini bagi memudahkan responden menjawab dengan lebih tepat tentang persoalan yang dikemukakan. Set skala Likert adalah seperti yang ditunjukkan di dalam jadual 2.

Jadual 2 : Set Skala Likert

Maklum Balas	Skor
Sangat Tidak Setuju (STS)	1
Tidak Setuju (TS)	2
Tidak Pasti (TP)	3
Setuju (S)	4
Sangat Setuju (SS)	5

Kajian Rintis

Suatu kajian rintis telah dijalankan bagi mengetahui sama ada kandungan soal selidik yang disediakan untuk kajian ini komprehensif. Kajian ini telah melibatkan seramai 10 orang guru sekolah menengah. Data yang telah diperolehi telah dianalisis menggunakan perisian SPSS 10. Hasil daripada analisis bagi kajian rintis ini, didapati nilai alpha ialah 0.8680, (Lampiran C).

Keputusan analisis ini menunjukkan bahawa item yang dikemukakan di dalam soal selidik ini adalah sesuai untuk digunakan bagi kajian sebenar.

Analisis Data

Berdasarkan jadual, 82.6% (248 orang) bersetuju dan sangat bersetuju, 8.3% (25 orang) tidak pasti, 9 % (27 orang) tidak bersetuju dan sangat tidak bersetuju dengan pernyataan item 8 iaitu kemudahan fizikal seperti bekalan elektrik, peralatan dan keluasan PSS amat mencukupi untuk dijadikan tempat ilmu.

Begitu juga dengan item 9, 85.7 % (257 orang) bersetuju dan sangat bersetuju, 9% (27 orang) tidak pasti, 5.3 % (16 orang) tidak setuju dan sangat tidak bersetuju dengan pernyataan bahawa PSS menyediakan bahan buku dan bukan buku bagi membantu guru dan pelajar melaksanakan proses pengajaran dan pembelajaran.

Dalam item 10, pernyataan mengenai PSS telah menyediakan bahan-bahan yang sesuai bagi memupuk minat membaca dan belajar sendiri dalam kalangan pelajar telah dipersetujui dengan mencapai peratusan 86.4 % (259 orang). 9.3 % (28 orang) tidak pasti, 4.3% (13 orang) tidak setuju dan sangat tidak setuju dengan pernyataan dalam item tersebut.

PSS membantu guru dan pelajar melaksanakan proses pengajaran dan pembelajaran yang berkesan, berdasarkan pernyataan dalam item 11 mencapai peratusan responden yang bersetuju dan sangat setuju lebih tinggi berbanding responden yang tidak bersetuju dan sangat tidak bersetuju iaitu masing-masing 85.6% (257 orang) dan 4% (12 orang). 3% (9 orang) lagi tidak pasti dengan pernyataan yang dikemukakan.

Seramai 73.6% (221 orang) bersetuju dan sangat bersetuju seramai dengan pernyataan yang terdapat di dalam item 12. Seramai 20% (60 orang) tidak pasti, 6.3% (19 orang) tidak setuju dan sangat tidak bersetuju dengan pernyataan bahawa PSS membantu perubahan sikap dalam kalangan guru (kaedah pengajaran) dan pelajar (aktiviti pembelajaran).

Sepuluh daripada responden iaitu 62.7 % (188 orang) menyetujui pernyataan dalam item 13 dengan pernyataan bahawa terdapat pelbagai jenis perkhidmatan yang ditawarkan di PSS. Terdapat responden yang tidak pasti, tidak bersetuju dan sangat tidak bersetuju dengan pernyataan tersebut dengan pencapaian peratusan masing-masing 28.7% (86 orang), 8.7% (26 orang).

Dalam item 29, pencapaian peratusan tertinggi adalah responden bersetuju dan sangat bersetuju dengan pernyataan pengurusan PSS yang sistematik mendorong responden untuk menggunakan PSS iaitu sebanyak 78% (234 orang). 17 % (51 orang) tidak pasti, 5 % (15 orang) tidak bersetuju dan sangat tidak bersetuju dengan pernyataan tersebut.

Berdasarkan jadual juga, didapati 75.3% (226 orang) bersetuju dan sangat bersetuju dengan pernyataan item 30 iaitu pengetahuan mengenai perkhidmatan PSS membantu responden untuk menggunakan PSS secara optimum. Terdapat juga responden yang tidak pasti iaitu seramai 19.3 % (58 orang). Bagi responden yang tidak bersetuju dan sangat tidak setuju dengan pernyataan, masing-masing mempunyai peratusan 5.3% (16 orang).

Jadual 3 : Kekerapan dan peratusan faktor-faktor yang mempengaruhi penggunaan Pusat Sumber Sekolah dalam kalangan guru-guru di sekolah menengah.

Item	Penyataan	STS	TS	TP	S	SS
8	Kemudahan fizikal seperti bekalan elektrik, peralatan dan keluasan PSS amat mencukupi untuk dijadikan tempat ilmu.	6 (2%)	21 (7%)	25 (8.3%)	190 (63.3%)	58 (19.3%)
9	PSS menyediakan bahan buku dan bukan buku bagi membantu guru dan pelajar melaksanakan proses pengajaran dan pembelajaran.	3 (1%)	13 (4.3%)	27 (9%)	191 (63.7%)	66 (22%)
10	PSS telah menyediakan bahan-bahan yang sesuai bagi memupuk minat membaca dan belajar sendiri di kalangan pelajar.	1 (0.3%)	12 (4%)	28 (9.3%)	194 (64.7%)	65 (21.7%)
11	PSS membantu guru dan pelajar melaksanakan proses pengajaran dan pembelajaran yang berkesan.	3 (1%)	9 (3%)	31 (10.3%)	199 (66.3%)	58 (19.3%)
12	PSS membantu perubahan sikap di kalangan guru (kaedah pengajaran) dan pelajar (aktiviti pembelajaran).	4 (1.3%)	15 (5%)	60 (20%)	172 (57.3%)	49 (16.3%)
13	Terdapat pelbagai jenis perkhidmatan yang ditawarkan di PSS.	3 (1%)	23 (7.7%)	86 (28.7%)	150 (50%)	38 (12.7%)
29	Pengurusan PSS yang sistematik mendorong saya untuk menggunakan PSS.	4 (1.3%)	11 (3.7%)	51 (17%)	182 (60.7%)	52 (17.3%)
30	Pengetahuan mengenai perkhidmatan PSS membantu saya untuk menggunakan PSS secara optimum.	3 (1%)	13 (4.3%)	58 (19.3%)	172 (57.3%)	54 (18%)
	JUMLAH:	144 (6%)	366 (15.3%)	366 (15.3%)	1890 (78.7%)	54 (18%)

Perbincangan

Objektif utama sesebuah PSS adalah bagi memastikan penggunaanya akan memperoleh sesuatu yang positif dan bermanfaat. Guru-guru mempunyai pandangan tersendiri mengenai kesan penggunaan PSS yang diperolehi oleh pelajar terutamanya dalam pencapaian akademik mereka. Peratusan tertinggi iaitu 81.6 % menunjukkan bahawa penggunaan PSS memberi kesan terhadap pencapaian akademik pelajar. Ini sangat bertentangan dengan satu kajian lepas berhubung Kecenderungan Penggunaan Sumber Pengajaran Dan Pusat Sumber Sekolah: Satu Kajian Ergonomik, Mohd Sahandari Gani Hamzah dan Nik Sukar Shahrany Nik Yusoff (1999). Kajian mendapati bahawa pencapaian akademik pelajar tidak dapat memberi sumbangan kepada kecenderungan penggunaan PSS.

Persediaan dalam kalangan pelajar amatlah diperlukan kerana pengetahuan sedia ada mereka dapat diintegrasikan dengan apa yang telah ditawarkan di PSS. Ia dapat memberi kesan yang sangat berfaedah dan berguna kepada pelajar. Peratusan menunjukkan bahawa 77% guru menyatakan bahawa dengan bantuan PSS, guru dapat membantu pelajar memajukan diri dalam apa jua bidang seperti penyiasaan, penyelidikan serta mencari maklumat dalam kalangan pelajar. Ini bersesuaian dengan suatu kajian mengenai Pertalian Aktiviti Galakan Membaca Dengan Penggunaan Perpustakaan Sekolah Menengah Paduka Tuan, Segamat, Johor yang mendapati sebilangan besar pelajar didapati bersikap positif dan menyertai kebanyakan aktiviti tersebut secara aktif, kecuali pertandingan melukis (Ang Yoke Chu, 1997).

Selain daripada itu, 71.7% guru-guru berpendapat bahawa PSS dapat membantu pelajar meningkatkan tahap pencapaian akademik serta membantu guru untuk mengembangkan tahap keyakinan diri para pelajar. Dapatan kajian yang lepas iaitu berkaitan Kecenderungan Guru Dalam Pemilihan Bahan Pembelajaran dan Ekspektasi Mereka Terhadap Hasil Pembelajaran

juga menunjukkan bahawa penglibatan pelajar secara aktif akan menyumbang kepada prestasi pembelajaran yang berkesan dan cemerlang.

Berdasarkan Surat Pekeliling Ikhtisas Bil 3/2005, berhubung penyelarasan waktu mengajar bagi Guru Penyelaras PSS, adalah berfokuskan kepada tujuan untuk memberi laluan kepada kerjaya guru-guru berkenaan. Sehubungan dengan itu, guru-guru di sekolah menengah menyatakan pandangan mereka terhadap peranan yang dimainkan oleh Guru Penyelaras PSS tersebut. Peratusan tertinggi keseluruhannya menunjukkan bahawa 69.2% guru-guru bersetuju dengan peranan yang telah diamanahkan kepada Guru Penyelaras PSS.

Hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa peratusan tertinggi iaitu 79.7% guru menyatakan bahawa Guru Penyelaras PSS di sekolah mempunyai kemahiran untuk membantu guru dan pelajar mencari maklumat yang diperlukan di PSS. Dapatan ini amat bertentangan dengan dapatan kajian berkaitan Kajian Pusat Sumber Sekolah Perkembangkan Dan Keperluan (1993) yang menunjukkan wujudnya masalah kemahiran guru dalam konteks pengurusan PSS. Ini jelas menunjukkan bahawa dengan pelaksanaan program yang berkaitan dengan Pusat Sumber Sekolah oleh pihak kementerian, iaitu memperuntukkan dengan seorang Guru Perpustakaan dan Media Sekolah, secara tidak langsung turut meningkatkan potensi pengajaran dan pembelajaran di sekolah.

Didapati 78.7% guru-guru bersetuju bahawa Guru Penyelaras PSS akan menjalankan tugas-tugas lain yang diarahkan oleh pengurusan sekolah dari masa ke semasa. Selain daripada itu, Guru Penyelaras PSS turut membantu pihak sekolah dalam merancang beberapa program dan aktiviti yang berkaitan dengan pengajaran dan pembelajaran. Ini dapat dilihat daripada program NILAM yang mendapat sambutan yang menggalakkan daripada pelajar dan guru-guru.

Sebahagian guru-guru berpendapat bahawa Guru Penyelaras PSS dapat membantu guru dan membimbing pelajar menggunakan proses pengajaran dan pembelajaran secara 'on-line'. Namun, masih terdapat 34.7% guru yang tidak pasti. Menurut Timbalan Perdana Menteri, Datuk Seri Najib Razak, jika kurikulum masih memusatkan kepada peperiksaan dengan kecenderungan untuk murid menghafal dan menulis semula angka dan fakta, matlamat kementerian tidak akan berjaya (Berita Harian, 2007).

Walaupun guru-guru bersetuju dengan peranan yang telah dimainkan oleh Guru Penyelaras PSS, namun masih terdapat peratusan yang boleh dianggap tinggi iaitu 29.3% guru-guru yang masih tidak pasti sama ada program yang dirancang oleh PSS dapat dilaksanakan dengan lancar dan berkesan. Ini berkemungkinan bahawa guru-guru tidak memperoleh maklumat yang lengkap mengenai aktiviti PSS.

Selain daripada itu, guru-guru juga tidak pasti sama ada Guru Penyelaras PSS tersebut merupakan guru yang terlatih atau sebaliknya. Peranan yang dipertanggungjawabkan kepada Guru Penyelaras PSS merupakan peranan yang selaras bagi semua sekolah sama ada di kawasan bandar mahupun luar bandar. Ini bagi menyempurnakan penggunaan PSS dengan cemerlang.

Rujukan

- Ahamad bin Sipon. (2005). *Penyelarasan Waktu Mengajar Bagi Guru Penyelaras Bestari serta Guru Perpustakaan dan Media Sekolah (Guru Penyelaras Pusat Sumber Sekolah)*, Surat Pekeliling Ikhtisas Bil 3/ 2005.
- Azman Larut. (2005). *Panduan Mengurus Pusat Sumber Sekolah*. Selangor: PTS Professional Publishing Sdn. Bhd.
- Farmer, S.J. (2003). *Student Success and Library Media Programs A Systems Approach to Research and Best Practice*. London: Libraries Unlimited.

- Halimah Badioze Zaman. (1996). Pusat Sumber Sekolah, Perancangan dan Reka Bentuk Edisi Kedua. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Informasi. (2006). Lebih Separuh Sekolah Abai Piawaian PSS: diperolehi pada 30 Julai, 2007 dari <http://www.moe.edu.my:8080/web/guest/informasi/berita/>
- Kajian Kadar Bantuan Per Kapita Sekolah Rendah dan Menengah Perpustakaan dan Pusat Sumber Sekolah.(1996),diperolehi pada 30 Julai 2007 dari http://www.moe.edu.my/md/abstrak/kajian_kadar_bantuan.htm
- Mohamad Najib Abdul Ghafar. (1999).Penyelidikan Pendidikan. Johor: Universiti Teknologi Malaysia.
- Nik Azis Nik Pa. (1990). Program Pendidikan Pelajar Pintar Cerdas Teori dan Praktis. Selangor: Dewan Pustaka Islam.
- Parker, S , Jackson, M. (1998). The Importance of the subject Librarian in Resource Based Learning: Some findings of the IMPEL 2 Project, Education Libraries Journal, 41,21.
- Ramli Abdul samad. (1994). Memanfaatkan Perpustakaan Akademik. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Safiah Othman. (1990). Membaca:Satu Pengenalan. Kuala Lumpur: Berita Publishing Sdn. Bhd.
- Smartschool. (2007). Pengetua Mesti Kuasai Aplikasi Asas ICT: TPM:Berita Harian: diperolehi pada 30 Julai 2007 dari <http://www.msc.com.my/smartschool.ssic/news/1.html>
- Turner, M. (2003). Helping Teachers Teach. London: Libraries Unlimited.